

TEGEVUSARUANNE

Sellest tegevusaruandest leiate ülevaate Peipsi Koostöö Keskuse poolt 2020. aastal läbi viidud projektidest; meie partneritest ja rahastajatest.

MISSIOON JA EESMÄRGID

Peipsi Koostöö Keskus on mittetulunduslik valitsusväline kodanikeühendus, mille põhieesmärk on Peipsi järve piirkonna ja piirialade tasakaalustatud arengu teadmistepõhine toetamine.

Organisatsioon on loodud aastal 1994. Meie kolm olulisemat tegevussuunda on:

- piiriülene- ja arengukoostöö
- maailma- ja keskkonnaharidus
- kogukonna areng

Oma eesmärkide saavutamiseks Peipsi Koostöö Keskus arendab ja viib ellu keskkonnateadlikkuse, kogukonna arendamise, arengu- ja piiriülese koostöö alaseid projekte; korraldab rahvusvahelisi seminare, konverentse, konkursse ja muid põhieesmärgiga seotud üritusi; annab välja põhikirjalise tegevusega seotud trükiseid ja veebipõhiseid info- ja koolitusmaterjale; tegeleb heategevusega avalikes huvides.

Peipsi Koostöö Keskus on olnud mitmete organisatsioonide asutajaliikmete hulgas – SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus ja MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud. Lisaks liikmelisus eri võrgustikes - näiteks Living Lakes võrgustik, idapartnerlusriikide kodanikeühenduste foorum (Eastern Partnership Civil Society Forum), ALDA (The European Association for Local Democracy).

Projekte viime ellu nii Peipsi-äärsetes ja -lähedastes piirkondades kui ka teisel pool Peipsi järve, Venemaa territooriumil. Meie arengukoostööprojektid on toetanud piiriveekogude haldamist, keskkonnaharidust, sotsiaalset ettevõtlust Idapartnerlusriikides. Mitmeid projekte viime ellu koostöös EL partneritega.

KOKKUVÕTLIKULT 2020. AASTAST

MTÜ juhatus oli 2-liikmeline. Töötasu juhatuse liikmetele ja liikmetasu ei makstud. MTÜ viis läbi sihtfinantseerimisega saadud tegevusi projektidele summas 278292 eurot, annetustena laekus kokku 70 eurot. Tulu, mida ei käsitleta ettevõtlustuluna, saadi 1884 eurot.. Netotulu ettevõtlusest ja annetustest on projektide omafinantseerigu allikaks.

2020. a. tööjõukulud olid kokku 131771 eurot s.h. maksud 33131 eurot

2020 a mõjutas projektide elluviimist alates märtsikuust suurest COVID- piirangud. Siiski oli 2020a väga tegus: näiteks maailmahariduse ja arengukoostöö valdkonnas viisime välisministeeriumi Arengukoostöö programmi toel ellu projekte Valgevenes, Gruusias, Moldovas ja ka Eestis, samuti jätkus kaks Eesti-Vene piiriülese koostöö projekti. Kesk-Läänemere programmi projekt Lakesperience lõppes detsembris ning lõppjärgus on ka MAMYFU projekt. Algas uus Eesti-Läti programmi projekti militaarpärandist. Viisime läbi ka keskkonna- ja maailmaharidusteemalisi õppeprogramme õpilastele.

I PIIRIÜLENE- JA ARENGUKOOSTÖÖ

EPICAH: Piiriülese koostöö poliitika loodus- ja kultuuripärandi edendamiseks (Effectiveness of Policy Instruments for Cross Border Advancement in Heritage)

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: jaanuar 2017- detsember 2021

Rahastajad: Interreg Europe, KÜSK

EPICAH eesmärgiks on edendada loodus- ja kultuuripärandi kaitset Euroopa piirialadel; vahetades kogemusi ja häid tavasid 9 partneri vahel ning parandades piirkondlike regionaalarengu programmide tõhusust (keskendutakse 8-le piiriülese koostöö programmile EL-s). Eesti partnerid tegelevad Eesti-Läti piiriala loodus- ja kultuuripärandi teemadega.

Projekti II etapp 2020-2021 a. on suunatud Eesti-Läti programmi tõhustamise ettepanekute väljatöötamisele seirele.

LAKESPERIENCE: avasta Põhja- ja Baltimaade järvepiirkondi / Explore the Nordic-Baltic lakes

Projektijuht: Margit Säre

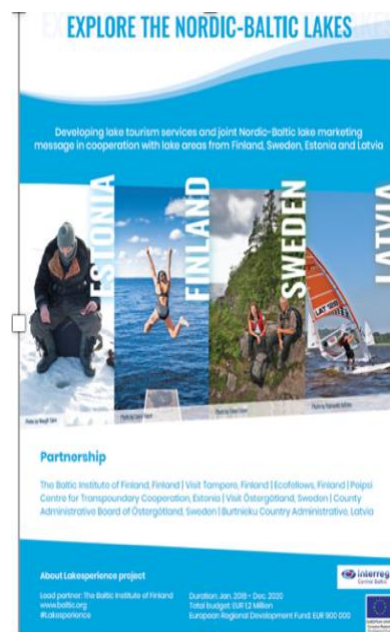
Projekti periood: Jaanuar 2018-detsember 2020

Rahastaja: Kesk-Läänemere programm, KÜSK

Projekt tegeleb järvepiirkondade arenguga Põhjas, eesmärgiga - suurendada järvepiirkondade atraktiivsust ning arendada jätkusuutlikku loodusturismi - arendada kohalikku jätkusuutlikku majandust ja töökohtade loomist maapiirkonnas.

Projekt ühendab järvepiirkondade arenguga tegelevaid organisatsioone Pyhäjärvi ja Näsijärvi (Soome), Åsundeni Järnlundeni ja Stora Rängeni järve (Rootsi), Peipsi järve (Eesti) ja Burtnieku järve (Läti) piirkonnas.

2020 a. püstitasime Peipsimaale 9 viidaposti Vasknarvast Värskani, Koostöös piirkonna ettevõtjatega töötati välja Saksa turule suunatud müügikataloog. See on praktiline infoallikas eelkõige reisikorraldajatele, mis saab ülevaate piirkonna majutus-, toitlustus- ja puhkevõimalustest. Novembris toimus projekti lõppseminar Mustvees.

Militaarajaloo pärand /Military Heritage

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: Jaanuar 2020-detsember 2021

Rahastaja: Eesti-Läti programm, KÜSK

Projekti eesmärgiks on arendada ja tutvustada Eesti ja Läti militaarpärandit kui ühist piiriülest turismitoodet, mis integreerib uusi ja olemasolevaid üksikuid militaarajaloo suunitlusega turismiobjekte, muuseumite/teemaparke Eestis ja Lätis, arendades samas maaturismi laiemaalt. Samuti arendatakse projekti välja üks toimiv piiriülene võrgustik toote edasiarendamiseks ja tutvustamiseks ning korraldatakse 36 militaarpärandiga seotud ala läbi toetavate investeeringute, ning tehakse koostööd kohalike muuseumite, MTÜde, KOVde vahel Eestis ja Lätis.

ER8 CuNaHe: Koolide ja mitteformaalsete haridusasutuste koostöö Peipsi-Pihkva järve piirkonna kultuuri- ja looduspärandi säilitamisel ja edendamisel

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: märts 2019- märts 2021

Rahastajad: Eesti-Vene piirülese koostöö programm, KIK

Projekti juhib MTÜ Peipsi Koostöö Keskus. Eestist on partneriteks Rāpina Ühisgümnaasium ning seotud osapoleks Tartu Ülikooli haridusuuenduskeskus. Venepoolseteks partneriteks on MTÜ Peipsi Järve Projekt, Pihkva Petseri 3. Keskkool, seotud partneriks Pihkva Riiklik Ülikool.

Projekti fookuseks on Peipsi-Pihkva järve piirkonna ühise kultuuri- ja looduspärandi käsitlemine läbi uuenduslike hariduslike meetodite ja aktiivõppe, mis omakorda aitab kaasa teadlikkuse suurenemisele piirkonnast ning selle edendamisele.

2020 a. töötasime välja ja tutvustamise Peipsimaa kultuuriloo ja ökosüsteemiteenuste veebiktoriine, olime oma infomaterjalidega väljas Peipsi festivalil ja korraldasime koos Rāpina Ühisgümnaasiumiga õpilastööde näituse Rāpina sadamas. Kahjuks ei saanud COVID piirangute tõttu toimuda piiriüleseid kohtumisi ja seega toimus kogemuste vahetamine virtuaalselt.

ER101 GreenMind: Keskkonnateadlikkuse suurendamine Eesti Vene piirialal. (Raising Environmental Awareness in Estonian-Russian Border Area)

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: august 2019- jaanuar 2022

Rahastajad: Eesti-Vene piirülese koostöö programm, KiK

Eesmärgiks on roheline maailmavaate levik avalikkuse seas, mis aitab kaasa piiriüleses Peipsi järve regioonis keskkonnasõbraliku, energiatõhusa ja atraktiivse elukeskkonna loomisele. Projekti raames töötatakse välja praktilisi meetodilisi keskkonnateadlikkuse suurendamise tööriistakomplekte, koolitatakse olemasolevaid ja tulevase keskkonnahariduse praktikuid, ning aidatakse kaasa laiema sotsiaalse konteksti kujunemisele, mis tagab projekti jätkusuutlikkuse.

2020 a. valmis Peipsimaa elurikkuse teemaline veebiviktoriin, viisime läbi Peipsimaa infokampania ja koristuskampania koos Tartu Loodusmaja ja Peipsimaa Turismiga; samuti valmis projekti kaheaastane seinakalender, mis edastab kuude kaupa erinevaid keskkonnahariduslikke sõnumeid.

Sotsiaalne ettevõtlus Kahhetis - Temi kogukonna toetuseks

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: I etapp juuli 2017-jaanuar 2019
II etapp august 2019-juuni 2021

Rahastajad: EV Välisministeerium

Projekti eesmärgiks on arendada sotsiaalset ettevõtlust ja mahepõllumajandust, Kahheti piirkonnas; samuti aidata kaasa sidusa ühiskonna arengule Gruusias.

Meie partneriks on heategev ühing TEMI, kes on samas ka koduks/tööandjaks ligi 80-le sotsiaalse/ vaimse/füüsilise erivajadusega inimesele.

Projekti I etapi raames osteti tehnika ja alustati orgaaniliste marjamahlade tootmist TEMIs. Lisaks toimusid koolitused Kahheti piirkonna toiduainete väiketootjatele.

Projekti II etapp keskendub TEMI orgaanilisele põllumajandustootmisele: paigaldati niisutusseadmed TEMI kasvuhoonetesse ja põllule; toimus mahetootmis koolitus Gremi külas, kus kahjuks Eesti eksperdid ei saanud COVID piirangute tõttu osaleda. Samuti tegeles TEMI oma toodete turustamisega laatadel ja valmis video.

La Nihalcea vee-süsteemi bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja taastamine ning ökoturismi potentsiaali tõstmine

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: august 2019- mai 2021

Rahastajad: EV Välisministeerium

La Nihalcea vee-süsteem asub Ștefan Voda piirkonnas Moldovas ja kuulub Ramsari rahvusvahelise tähtsusega märgala "Alam-Dnestri" hulka.

Projekti eesmärk on parandada La Nihalca vee- süsteemi ökoloogilisi mitmekesisust ja kaitset: taastades kaldaid, kaldataimestikku, veeolustikku ning luua eeldused ökoturismi arenguks. Tehakse koostööd MTÜga Purcari Purcari Development Fund. 2020 a tehti mitmeid kallaste puhastus ja istutustöid ning toimus veebiseminar.

Naisettevõtluse ja kogukonna koostöö arendamine Valgevene maapiirkonnas

Projektijuht: Margit Säre

Projekti periood: juuli 2019- mai 2021

Rahastajad: EV Välisministeerium

Projekti eesmärgiks on väikeettevõtluse ja mahetoidu tootmise arendamine Narochi piirkonnas. Tegemist on kunagise põllumajandusregiooniga, mida praegu iseloomustab tööpuudus, noorte lahkumine ja ääremaastumine.

Projekti tegevused aitavad Eesti, eelkõige Peipsimaa kogemusi kasutades kaasa väikeettevõtluse arengule ja mitmekesisistumisele: pärand- (sh.toidu)kultuuri säilimisele ja tutvustamisele, mahetootmisele. 2020 a. lõppesid väikeettevõtluse kursused ja anti välja minigrandid parimatele naisettevõtjatele.

II MAAILMA- JA KESKKONNAHARIDUS

Building capacity to use role-play games in Peipsi Lake border region as a new tool for increasing the environmental awareness in education

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti periood: 01.10.2019 – 31.10.2020

Rahastajad Põhjamaade Ministrite Nõukogu

Projekti eesmärgiks oli suurendada rollimängude kui mitteformaalsete meetodite kasutamist keskkonnahariduses.

Projekti peamiseks tulemuseks oli koostöövõrgustiku loomine, et jagada kogemusi rollimängude kasutamiseks Peipsi järve piirkonnas. Praktilise tulemusena valmis kolm keskkonnateemalist rollimängu stsenaariumit, viidi läbi koolitusi ja seminare, loodi rollimängu läbiviimise juhendid ning valmis aruanne, mis analüüsib, kuidas rollimänge rohkem keskkonnahariduses kasutada. Aruandes antakse praktilisi samme ja tegevusi LARPi kohandamiseks keskkonnavalase teadlikkuse tõstmiseks.

Rollimäng õpilastele ÜRO kestliku arengueesmärkide vajalikkuse mõistmiseks

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti periood: 01.08.2019 – 30.11.2020

Rahastajad: Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest

Projektiga tutvustatakse Peipsi piirkonna koolinoorele ja nende õpetajale globaalseid arengu- ja keskkonnaprobleeme läbi rollimängu. Esimeses etapis koolitasime tulevasi mängijaid nii temaatiliste kui rollimänguekspertide poolt, et kinnistada õpilaste ja õpetajate teadmisi süvenevate globaalprobleemide olemusest ja ÜRO arengueesmärkide rollist nende lahendamisel. Projekti kulminatsiooniks oli LARP tüüpi (Live Action RolePlay, Päril Elus Rollimäng) rollimäng. Rollimäng viidi läbi Rõpina koolis. COVID-19 tõttu toimus mäng vaid ühel päeval. Mängus matkiti ökoloogilise katastroofi äärel olevat elu. Tulemuseks oli globaalprobleemide tajumine ja nende vahetu kogemine koolinoorte ja õpetajate poolt. Projekt aitab hoida avalikkuse tähelepanu arengu- ja keskkonnaprobleemidele. Samuti valmis projekti raames kestliku arengu eesmärgi tutvustav veebiviktoriin ja mäng, mis on allalaetav Peipsi Koostöö Keskuse kodulehelt.

Elurikkuse teemalised õppematerjalid: Inspiring for Biodiversity. Empowerment of European Citizens for Action through Education on Biodiversity

Projekti juht: Ederi Ojasoo, Margit Säre

Projekti periood: september 2019 – november 2021

Rahastajad: Erasmus+

Projekti eesmärk on suurendada liigirikkuse alast teadlikkust Euroopa maades arendades õppematerjale ja õppemetoodikaid koostöös partneritega Saksamaalt, Ungarist, Poolast, Slovakiast, Austriast. Projekti raames korraldati 2020. aasta lõpus Rāpinas Ökosüsteemi teenuseid tutvustav bio-orienteerumismäng. Valmis veebiviktoriin ökosüsteemi teenustest, mis on ka kättesaadav pdf kujul.

III KOGUKONNA ARENG

ECOLIT - Fresh-up Economics. Towards Economic Literacy in Europe“

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti period: september 2019 – august 2021

Rahastajad: Erasmus+

See on Saksamaa MTÜ *Weltgewandt* juhitud projekt, mille eesmärgiks on tuua kokku majandusteadlased ja täiskasvanute koolitajad seitsmest riigist, et luua sotsiaalmajanduslikud õppematerjalid täiskasvanutele. Eesmärgiks on luua sotsiaalmajanduslik haridus mis moodustaks osa üldisest kodanikuharidusest Euroopas. See sisaldab õppematerjalide loomist, milles loovad meetodid seotakse majandusliku ja ettevõtlikku mõtteviisi arendamisega. Suurendatakse majandusest arusaamist, ettevõtluse kompetentsi, kriitilist mõtlemist ja inimlikkust. 16.-20. Novembril 2020 toimus

ECOLIT veebiseminar. Üritus tõi kokku majandusteadlased ja täiskasvanute koolitajad ning soodustas dialoogi sotsiaalmajanduslikest õppematerjalidest. Valmis eksperdi Aija Kosk poolt koolituskava ja ülevaatlik artikkel sellest, mis on sotsiaalne heaolu. Lisaks artiklile valmis ka metoodiline juhend.

MAMYFU: Making my future - Enhancing lives of young people

Projekti juht: Ederi Ojasoo

Projekti periood: 01.08.2019 - 31.08.2021

Rahastajad: Kesk-Läänemere programm

Läänemere riikide maapiirkonnad ja perifeersed alad seisavad silmitsi sarnaste probleemidega: noored lahkuvad piirkonnast suurematesse keskustesse. See toob kaasa kohalike kogukondade elujõulisuse hääbumise.

Projekt "Making my future" aitab kaasa „riskantsetes“ kogukondades ja piirkondades elavate noorte elujõulisuse suurendamisele läbi nende võimendamise. Suurendatakse kogukondades elavate noorte potentsiaali ja kogukonnaelus osalemise aktiivsust..

Seoses COVID-19ga on projektis olnud palju ajalisi muutuseid. 2020. aastal toimunud olulisemad üritused olid loovuse arendamise ja mängude teemalised online töötoad.

TEENUSED

Peipsi Koostöö Keskus pakub eri teenuseid oma tegevussuundadega seotud valdkondades.

- **PROJEKTI ETTEVALMISTUS, KIRJUTAMINE JA JUHTIMINE**

Pakume tuge projektipõhises maailmas hakkama saamiseks: ekspertiis projektide kirjutamisel ja juhtimisel (loodushariduse, veemajanduse, piiriülese koostöö projektid).

- **UURINGUD JA ANALÜÜSID.**

Pakume analüüside ja uuringute läbiviimist (piirialade sotsiaal-majanduslikud uuringud, kalandusuuringud jms).

- **KOOLITUSTE JA SEMINARIDE, ÜRITUSTE KORRALDAMINE**

Pakume eri projektijuhtimisalaseid koolitusi; tuge piiriülest koostööd käsitlevate koolituste, konverentside, konverentsijärgsete õppereiside korraldamisega piirialadele; viime läbi loodushariduslikke õppepäevi ja korraldame õppereise; kirjastame loodushariduse valdkonna õppe- ja infomaterjale.

- **LOODUSÕPPEVAHENDITE LAENUTUS, ÕPPEMATERJALIDE JA EKSPOSITSIOONIDE KOOSTAMINE.**

Koostame vastavalt tellija soovile loodusõppeprogramme, töötame välja loodushariduslikke ekspositsioone.

Õppeprogrammide pakkumine teenustena

2020 a. jätkus õppeprogrammide pakkumine ka tasulise teenusena, tellijateks eri koolid ja lasteaiad. Erinevaid Keskkonnaameti tellimusel välja töötatud loodusõppevahendeid laenutati tasuta.

PARTNERID JA SÕBRAD

Osalemine koostöövõrgustikes ja ühendustes:

- Arengukoostöö Ümarlaud
- LIVING LAKES võrgustik
- Global WaterPartnership
- ALDA - The European Association for Local Democracy
- Eastern Partnership Civil Society Forum

Koostööpartnerid Eestis:

- Siseministeerium

- Välisministeerium
- KIK
- Keskkonnaamet
- Keskkonnaministeerium
- Eesti-Vene Piiriveekogude Ühiskomisjon
- Eesti Maaülikool
- Tartu Keskkonnahariduse Keskus
- Tartu Linnavalitsus
- Tartu Ülikool
- Tallinna Tehnikaülikool
- Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu
- Ajaleht „Peipsirannik“
- MTÜ Peipsimaa Turism
- Tartu Linnamuuseum
- Mustvee Kool
- Röpina Ühisgümnaasium
- J.Liivi nimeline Alatskivi Kool
- A.Haava nimeline Pala Põhikool
- Kolkja Lasteaed-Põhikool
- Kallaste Lasteaed-Põhikool

Projektite koostööpartnerid mujal maailmas:

- Peipsi Järve Projekt Pihkvas (Venemaa)
- Pihkva Regiooni Administratsioon Venemaa)
- Global Nature Fund / Ülemaailmne Looduse Fond (Saksamaa)
- Development Policy Foundation (Poola)
- Atlantic Axis of Peninsular Northwest (Portugal)
- The Baltic Institute of Finland
- TEMI Community (Gruusia)
- MTÜ Naised Narochi piirkonna taassünni eest (Valgevene)
- MTÜ Casa Parianteasca (Moldova)

TOETAJAD 2020

SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest

Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Euroopa Komisjoni programmid: Europe Aid, Erasmus+, Kodanike Euroopa, Interreg Euroopa, Kesk-Läänemere programm, Eesti-Vene piiriülese koostöö programm

Bridge 47

Eraannetajad

LIHKMED 2019

Eeva Kirsipuu-Vadi

Katrin Saart

Margit Säre

Sirje Tamm

Aija Kosk

Ederi Ojasoo

Täname kõiki liikmeid, sõpru, koostööpartnereid ja toetajaid!